

Morální řád dle Em. Rádla

V jednom dochovaném rukou psaném listu se dochovalo Rádlovo možná trochu překvapivé vyjádření o „morálním řádu“: Rádl v něm říká, že „tento morální řád má však osud horší než vrabci na střeše“. (Informaci přebírám z připravované disertace Tomáše Hermanna, kde je list citován v sedmé kapitole.) Tento výrok Rádl evidentně do textu Útěchy nezařadil, ale stojí po mém soudu za to se zamyslet nad tím, proč to vůbec takto napsal. Určitě šlo o důraz na to, že „zvnějšku“ a tedy „po povrchu“ pozorováno by se mohlo zdát, že ten „morální řád“ vlastně ani jako by nebyl, nemá žádnou „váhu“ ani „sílu“, kterou by se prosazoval. Možná, že se později Rádlovi zdálo zmíněné přirovnání k vrabcům na střeše nepřipadné; ono jistě nepřipadné je, např. proto, že vrabci jsou „jsoucna“, kdežto morální řád je to, co „být má“, nikoli to, co „je“. Ale to by se dalo říci i o těch „bílých ptáčích“ z poslední kapitoly. Možná, že ti „bílí ptáci“ se stali náhradou těch „vrabců“ na střeše: Rádl zdůraznil, že nejsou doma na jezeře, ale u královny všech bílých ptáků (zřejmě by právě tento moment bylo jen velmi těžko možno zachovat nebo jen naznačit v případě vrabců). No, zdá se, že to srovnání otvírá celou řadu otázek, které by nás možná ani nenapadly, kdyby nebylo toho do Útěchy nezařazeného listu.

(Písek, 080407-1.)